

Βαθμίδες της αμαρτίας

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Θα σας δείξω ποιες είναι οι βαθμίδες της αμαρτίας, αρχίζοντας από την πρώτη:

Η πρώτη βαθμίδα της αμαρτίας είναι, όταν κάποιος κάνει το καλό όχι με καλό σκοπό και για τη δόξα του Θεού. Αυτό μάς το δηλώνει και ο θείος πατήρ Ιωάννης ο Δαμασκηνός όταν λέει: «ότι το καλό δεν είναι καλό, ό-ταν δεν γίνεται με καλό τρόπο», ενώ ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής λέει ότι « Θεός σ' όλα τα έργα μας εξετάζει το σκοπό τους, δηλ. τα κάνουμε γι' Αυτόν ή για κά-ποιον άλλον;» Πρέπει να καταλάβουμε ότι αγαθά έργα έ-χει το σώμα και η ψυχή. Αρετές του σώματος είναι τα διάφορα πνευματικά έργα του, είτε νηστεία, αγρυπνία, ελεημοσύνη και άλλα, ενώ αγαθό έργο της ψυχής θεωρείται πρώτα ο σκοπός με τον οποίον γίνονται τα έργα αυτής. Εάν ο σκοπός είναι καλός και για τη δόξα του Θεού, τότε και το έργο είναι ωφέλιμο, ενώ, εάν ο σκοπός είναι πονηρός και το καλό έργο πονηρό γίνεται και χάνει κανείς τον μισθό του από τον Θεό. Ο Απ. Παύ-λος μάς λέει να κάνουμε τα πάντα για τη δόξα του Θεού (Α' Θεσ. 4,1). Ενώ ο θείος Μάξιμος λέγει ότι, όταν ακούς την Γραφή να λέει ότι ο καθένας θα πληρωθεί κα-τά τα έργα του, να γνωρίζεις ότι ο Θεός δεν θα πληρώσει με δίκαιο μισθό τα έργα τους που

δεν έγιναν με αγαθό σκοπό. Διότι η κρίση του Θεού δεν παρατηρεί τα γινόμενα έργα, αλλά τον σκοπό για των οποίον έγιναν.

Δεύτερη βαθμίδα αμαρτίας είναι όταν κανείς δεν εργάζεται τέλεια το αγαθό. Ένα παράδειγμα: Κάποιος προ-σεύχεται στον Θεό, όχι με το νου και την καρδιά, αλλά μόνο με το στόμα και τα χείλη, διότι αφήνει να διασκορπίζεται ο νους του στα παρόντα και φθαρτά αυτού του κόσμου. Σ' ένα τέτοιο άνθρωπο που προσεύχεται εξωτερι-κά, αρμόζει ο λόγος του προφήτου Ησαΐου, που λέει ό-τι, «πολύ πλησίον είσαι Κύριε με το στόμα τους, αλλά πο-λύ μακριά από την καρδιά τους» (29,13). Ή όταν κάποιος κάνει ελεημοσύνη όχι με δικούς του κόπους, αλλά από αρπαγές και κλοπές. Επίσης όταν κάποιος νηστεύει από φαγητά και ποτά, αλλά όχι και από τις αμαρτίες των αι-σθήσεων, του νου και της καρδιάς. Ο άγιος Εφραίμ ο Σύρος λέει ότι ο Θεός διέταξε τον Μωυσή να κατασκευάσει κατά τέλειο τρόπο τη Σκηνή του Μαρτυρίου, για να διδάξει και εμάς με τέλειο τρόπο να μετανοούμε ε-νώπιόν Του. Και όπως ο για την θυσία προσφερόμενος αμνός θα έπρεπε να είναι άμωμος, χωρίς δηλ. σωματικά ε-λαττώματα και ασθένειες, έτσι και τα έργα μας να τα επιτελούμε με τέλειο τρόπο.

Η τρίτη βαθμίδα της αμαρτίας είναι η προσβολή του κακού λογισμού που πλησιάζει αθόρυβα με εμπαιχθείς διαθέσεις. Να, ένα παράδειγμα: Μία σκέψη γυναικείου προσώπου ή χρημάτων ή κενοδοξίας ή οργής τα οποία προσβάλλουν την καθαρότητα της μνήμης.

Τέταρτη βαθμίδα της αμαρτίας είναι ο συνδυασμός, δηλ. η ψυχή μας συνομιλεί ευχαρίστως με τις πονηρές σκέψεις.

Η πέμπτη βαθμίδα είναι η νοερά μάχη με τους κακούς λογισμούς, από την οποία εξαρτώνται και οι άλλοι βαθ-μοί της αμαρτίας. Η ψυχή μετά τη συγκατάθεσή της, αρχίζει να ανησυχεί και αποφασίζει να αγωνισθεί με την παρουσία των καλών λογισμών και προπαντός με τη νοερά προς τον Κύριο προσευχή.

Η έκτη βαθμίδα της αμαρτίας είναι η συγκατάθεση που δεν αρκείται πλέον στη συνομιλία με το λογισμό, αλλά, λόγω φιλαυτίας και εμπάθειας, ενδίδει σ' αυτόν και ο άνθρωπος τον δέχεται πλέον στο νου του, για να τον πράξει.

Η έβδομη βαθμίδα είναι η με το νου αμαρτία, όπως μας λέει ο θείος Μάξιμος: «Όταν ο άνθρωπος συγκατατεθεί νοερά να δεχθεί την κακή σκέψη, πιέζεται από τον εχθρό να την εντυπώσει στο νου του τόσο δυνατά, σαν να την είχε κάνει και με το έργο». Όταν φθάσει ο άν-θρωπος σ' αυτή την κατάσταση, τότε η αμαρτία με τις φαντασίες και κακές παραστάσεις, πατά σχεδόν στο έ-δαφος της αναισθησίας και βαδίζει για την προσβολή των σωματικών αισθήσεων, όπως μας φανερώνει ο

ίδιος θεός πατέρας, λέγοντας: «Όπως το σώμα έχει ως κόσμημα τα έργα, έτσι και ο νους έχει τις ιδέες. Και όπως το σώμα πορνεύει με το σώμα της γυναίκας, έτσι και ο νους πορ-νεύει με την ιδέα της γυναίκας, δηλ. με την μορφή του προσώπου της». Γι' αυτό ο ίδιος άγιος Μάξιμος μάς συμβουλεύει τα εξής: «Μη δέχεσαι τις κακές ιδέες για να μην αναγκάζεσαι να υποχωρείς στο κακό και στα έργα του. Διότι, όταν κάποιος δεν αμαρτάνει με το νου, ούτε με το έργο δεν θα αμαρτήσει». Επίσης πρέπει να γνωρίζουμε ό-τι ο πόλεμος είναι δυσκολότερος απ' αυτόν που γίνε-ται με όπλα και άλλα μέσα ανθρώπινα. Ο κίνδυνος της πτώσεως με τον νου μας προσβάλλει εύκολα και σε οποιοδήποτε χώρο και χρόνο. Εάν, κάποιος, επί παραδείγματι, θελήσει να αμαρτήσει με τα έργα της πορνείας, πρέπει να τον διευκολύνουν τρεις παράγοντες, οι εξής: ο κατάλληλος τόπος, ο κατάλληλος χρόνος και το όργανο της αμαρτίας, δηλ. το σώμα με το οποίο θέλει να αμαρτήσει. Ενώ στη νοερά αμαρτία κανένας απ' αυτούς τους παράγοντες δεν χρειάζεται προκειμένου να αμαρτήσει, διότι με το νου μπορούμε να αμαρτάνουμε σε οποιονδήποτε τόπο και χρόνο και όταν ακόμη δεν έχουμε μπρο-στά μας το προκλητικό της αμαρτίας όργανο με το οποίο θέλουμε να αμαρτήσουμε. Αλλά, όπως φαίνεται, ευκολότερη και πλέον επιρρεπής είναι η αμαρτία με το νου μας, διότι την κάνουμε οπουδήποτε βρισκόμαστε.

Η όγδοη βαθμίδα της αμαρτίας είναι η επιτέλεσή της με το έργο. Όταν κάποιος δεν αγωνιστεί, όσο μπορεί, στις προηγούμενες φάσεις της αμαρτίας και επιτρέψει σ' αυτήν να τον αιχμαλωτίσει νοερά, τότε οδηγείται σταθερά στην εκτέλεση της αμαρτίας και τελειώνει το έργο ψυχή τε και σώματι. Αυτό συμβαίνει όχι μόνο με την αμαρτία της οποιαδήποτε ακολάστου πράξεως, αλλά και με οποιαδήποτε άλλη, όπως της γαστριμαργίας, της φιλαργυρίας, του φόνου, της μέθης, της κλοπής και άλλων.

Η ένατη βαθμίδα είναι η εξοικείωση με την αμαρτία. Ένας έμπειρος Πνευματικός μπορεί να καταλάβει εύκολα, κα-τά την ώρα της εξομολογήσεως από το στόμα δηλ. του ε-ξομολογούμενου, σε ποιά βαθμίδα της αμαρτίας εκείνος βρίσκεται. Διότι, εάν, επί παραδείγματι, αυτός τον ρωτήσει: «Αδελφέ, γιατί κάνεις το τάδε και το τάδε αμάρτημα; Εκείνος σίγουρα θα του απαντήσει: «Πάτερ, μου έ-γινε συνήθεια και αυτό» (είτε γίνεται λόγος περί πορνείας, κλοπής, ψευδορκίας και άλλης αμαρτίας). Στην περίπτωση αυτή μόνος του δείχνει το στάδιο της αμαρτίας στο οποίο βρίσκεται.

Η δέκατη βαθμίδα της αμαρτίας είναι η δημιουργία του πάθους λόγω της μεγάλης συνήθειας. Εδώ, σ' αυτή τη βαθμίδα μπορεί ο κάθε Πνευματικός να γνωρίσει από την εξομολόγηση του χριστιανού σε ποιά αμαρτωλή κατάσταση βρίσκεται, διότι, εάν τον ρωτήσει: «Αδελφέ, γιατί δεν εγκαταλείπεις αυτή την

αμαρτία; Γιατί π.χ. δεν αφήνεις την μέθη, το κάπνισμα ή οποιοδήποτε άλλο;» Και εκείνος απαντά: «Δεν μπορώ, πάτερ, διότι με κυρίευσε αυτό το πάθος, δώστε μου μία συμβουλή για να απαλλαγώ από το τάδε ή τάδε αμαρτωλό πάθος». Τότε ο Πνευ-ματικός, μαθαίνοντας ότι αυτός είναι στην πλέον επικίν-δυνη και δύσκολη βαθμίδα, πρέπει να επιστρατεύσει όλη του την πνευματική τέχνη και επιμέλεια, για να τον απαγκιστρώσει από τα δεσμά της αμαρτίας, πράγμα που είναι βεβαίως δυσκολοκατόρθωτο, επειδή η συνήθεια γίνεται σ' αυτόν δεύτερη φύση και αναγκάζει τον άνθρωπο να αμαρτάνει είτε το θέλει είτε δεν το θέλει. Διότι, εφ' όσον είναι αιχμάλωτος της αμαρτίας και της συνήθειας στο κα-κό, συγχρόνως είναι και δούλος του διαβόλου. Γι' αυτό λέει Ευαγγελιστής Ιωάννης: «Όποιος όμως αμαρτάνει κατάγεται από το διάβολο, γιατί ο διάβολος συνδέεται με την αμαρτία εξ αρχής»(Α' Ιωάν. 3,8), και άρα δείχνει με την υποταγή του στην αμαρτία ότι είναι του διαβόλου. Για την δικαία κατάσταση της θλίψεως και τιμωρίας ενός τέτοιου ανθρώπου, η Αγία Γραφή, αναφερόμενη σ' αυτή τη φάση λέει: «Όποιος κάνει την αμαρτία είναι δούλος της» (Ιω-άν. 8,34).

Η ενδέκατη βαθμίδα της αμαρτίας είναι η απελπισία, η οποία είναι και η χειρότερη από όλες, διότι οδηγεί τον άνθρωπο στον παρόντα και αιώνιο θάνατο. Όταν ο διά-βολος υποδουλώσει τον άνθρωπο με την αμαρτία μέχρι του βαθμού της συνήθειας, τότε του λέει στο αυτί: «Βλέ-πεις, ότι συνήθισες πλέον αυτή την αμαρτία, από την οποία δεν μπορείς να λυτρωθείς, διότι θέλοντας και μη την επιτελείς; Οπότε, μη σκέπτεσαι να μετανοήσεις και επιστρέψεις στον Θεό, διότι από εδώ και στο εξής δεν μπο-ρείς να απαλλαγείς απ' αυτήν, την οποία αγάπησες από την παιδική ή νεανική σου ηλικία ή επί τόσα χρόνια». Συ-νεπώς συμβουλεύει τον άνθρωπο να αμαρτάνει πάντοτε, λέγοντάς του: «Έτσι και αλλιώς μέχρι τώρα όλα τα έχα-σες, γι' αυτό όσο βρίσκεσαι στη ζωή αυτή, κοίταξε να απολαύσεις την αμαρτία, την οποία συνήθισες και από την οποία, όπως βλέπεις, δεν μπορείς να σωθείς». Έτσι λοιπόν, με τη ρομφαία της απελπισίας τον αποκόπτει από την ελπίδα της σωτηρίας της ψυχής του. Και εάν είναι ο άνθρωπος μορφωμένος, τον διδάσκει ο πονηρός να αναβάλλει την επιστροφή του στον Θεό και την εγκατάλειψη της αμαρτίας, λέγοντάς του: «Μην αφήνεις την αμαρτία τώρα, διότι έχεις ακόμη καιρό». Αλλά και αυτή η συμβουλή του διαβόλου αποσκοπεί να στερεώσει τον άνθρωπο, όσο γίνεται περισσότερο, στην θανατηφόρο συ-νήθεια της αμαρτίας, επειδή γνωρίζει ο πονηρός εχθρός μας, ότι αυτοί που δεν εγκαταλείπουν σήμερα την αμαρτία, αργότερα είναι ακόμη δυσκολότερο να την εγκαταλείψουν. Όπως λένε και οι Άγιοι Πατέρες, η αμαρτία μοιάζει με ένα καρφί που το καρφώνει κάποιος σε ένα σκληρό ξύλο. Εάν το κτύπησε ελαφρά, μπορεί εύκολα να το βγάλει, ενώ εάν το κτύπησε δυνατά, με πολλή δυ-σκολία θα μπορέσει να το βγάλει. Συνεπώς, κανείς ας μην εξαπατάται διότι, εάν δεν εγκαταλείψει σήμερα την αμαρτία στην οποία αιχμαλωτίζεται, αργότερα δεν θα μπορέσει να την αποβάλει.

Όσο παλιώνει η αμαρτία μέ-σα μας, τόσο δυσκολότερα στο μέλλον μπορούμε να την εκριζώσουμε. Και όσο περισσότερες φορές κάνει ο άν-θρωπος την αμαρτία, τόσο και ο διάβολος τον πολεμά με αυτήν για να τον ρίξει στην απελπισία, από την οποία δεν μπορεί πλέον να επιστρέψει στον Θεό.

Εάν δεν προλάβει να εξομολογηθεί στον Πνευματικό, οδηγείται κατ' ευθείαν, χωρίς χρονοτριβή στην **δωδέκατη βαθμίδα** της αμαρτίας που είναι η αυτοκτονία, ο φοβερότερος σωματικός και πνευματικός θάνατος, όπως του προδότη Ιούδα. Αφού έκανε την προδοσία του Σωτήρα μας ο Ιούδας, αντί να επιστρέψει με βαθειά μετά-νοια και να κλάψει με στεναγμούς, όπως ο Απ. Πέτρος, απελπίστηκε τελείως, έριξε τα αργύρια στον ναό και κρεμάσθηκε.

Ας μη ξεχνάμε ότι οι χειρότερες μορφές της αμαρτίας που θέλουν μεγάλη προσοχή είναι τρεις: Η συνήθεια της αμαρτίας, η αιχμαλωσία και η απελπισία, η οποία πλησιάζει τα όρια της τελείας εγκαταλείψεως και από ό-που ο άνθρωπος πέφτει στα βάθη της κολάσεως με την αυτοκτονία, πέραν από την οποία δεν υπάρχει σωτηρία. Είθε όλοι μας να λυτρωθούμε από τέτοιες δυσάρεστες κα-ταστάσεις με το έλεος του Πανάγαθου Θεού και Σωτήρα μας Χριστού, με τις πρεσβείες της Μητέρας του Αειπαρθένου Μαρίας και πάντων των Αγίων Του. Αμήν.

(Ιερομονάχου Κλεόπα Ηλίου, Πνευματικοί Λόγοι, εκδ. Ορθόδοξος Κυψέλη, σ. 121-127)